

INTOSAI-P 10

Meksička deklaracija o
nezavisnosti vrhovnih
revizijskih institucija

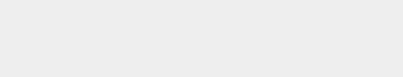

INTOSAI

INTOSAI principe izdaje Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija INTOSAI, kao dio INTOSAI Okvira profesionalnih objava.
Za više informacija posjetite:
www.issai.org

INTOSAI

INTOSAI, 2019

- 1) Ranije poznat kao ISSAI 10: Meksička deklaracija o nezavisnosti VRI
- 2) Deklaracija usvojena 2007. godine
- 3) Preamble izmijenjena 2018. godine
- 4) Uspostavljanjem INTOSAI Okvira profesionalnih objava (IFPP) preimenovan u INTOSAI-P 10, sa uredničkim izmjenama iz 2019. godine

INTOSAI-P 10 dostupan je na svim službenim jezicima INTOSAI-ja: arapski, engleski, francuski, njemački i španški.

PREDGOVOR

Limska deklaracija iz 1977. godine bila je prvi dokument INTOSAI-ja koji je sveobuhvatno predstavio značaj nezavisnosti vrhovnih revizijskih institucija (VRI), u kojem su članovi INTOSAI-ja podsjetili da VRI mogu biti objektivne i efikasne samo ako su nezavisne od subjekta revizije i zaštićene od vanjskih uticaja. Cilj je postavljen i, u godinama koje su uslijedile, tema nezavisnosti bila je česta na raznim INTOSAI događajima.

Na 44. sastanku Upravnog odbora INTOSAI-ja u Montevideu, Urugvaj, osnovana je radna grupa koju je prvobitno vodio moj prethodnik. Njen zadatak bio je da ispita nezavisnost VRI i preporuči načine za ostvarivanje realnih poboljšanja u ovoj oblasti.

Radna grupa za nezavisnost VRI obavila je svoj posao i objavila konačan izvještaj 31. marta 2001. godine. U njemu je predstavila osam osnovnih principa za postupanje u pogledu nezavisnosti VRI. U preambuli izvještaja predsjedavajući je podsjetio VRI da igraju važnu ulogu u pozivanju vlada na odgovornost za korištenje javnih sredstava i da mogu dati nezavisne stavove o kvalitetu upravljanja javnim sektorom. Kao sadašnja predsjedavajuća, ponavljam da je to još uvijek slučaj, danas i više s obzirom na sve veći javni zahtjev za nadzorom i odgovornošću.

Jedna od preporuka radne grupe bila je da se uspostavi pododbor za promovisanje nezavisnosti VRI i razvoj smjernica za VRI. Godine 2001. postala sam predsjedavajuća ovog podobdora, koji su činile VRI koje su bile članice radne grupe: Austrija, Antigua i Barbuda, Kamerun, Egipt, Portugal, Saudijska Arabija, Švedska, Tonga i Urugvaj. Prvo što je od podobdora zatraženo jeste da sagleda parametre u vezi s nezavisnošću, uzimajući u obzir različite režime i zakonske okvire.

Od 2001. do 2004. godine pododbor je radio na primjeni odredbi (primjera) koje bi ilustrovale šta se podrazumijeva pod nezavisnošću VRI. Provedeno je istraživanje kako bi se procijenio stepen usklađenosti VRI sa osam osnovnih principa. Na UN/INTOSAI seminaru u Beču, Austrija, 2004. godine, brojni čelnici VRI detaljno su raspravljali o nezavisnosti VRI.

Od 2004. godine pododbor je radio na povelji o nezavisnosti VRI i razvio smjernice za implementaciju osam osnovnih principa, uzimajući u obzir različite vrste VRI. Opsežne konsultacije s VRI uveliko su doprinijele kvalitetu tog dokumenta.

Imam čast da vas obavijestim da je pododbor završio svoj posao. Zahvaljujem se njegovim članovima na trudu i posvećenosti, kao i svim VRI koje su doprinijele našem radu.

Sheila Fraser, FCA

Predsjedavajuća

Pododbor za nezavisnost

SADRŽAJ

MEKSIČKA DEKLARACIJA O NEZAVISNOSTI VRI	6
PREAMBULA	6
OPĆE ODREDBE	8
PRINCIP 1	8
PRINCIP 2	8
PRINCIP 3	9
PRINCIP 4	10
PRINCIP 5	10
PRINCIP 6	10
PRINCIP 7	11
PRINCIP 8	12

1

MEKSIČKA DEKLARACIJA O NEZAVISNOSTI VRI

PREAMBULA

Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UNGA) je u svojim Rezolucijama 66/209 iz 2011. i 69/228 iz 2014. godine prepoznala važnu ulogu vrhovnih revizijskih institucija (VRI) u promovisanju efikasnosti, odgovornosti, efektivnosti i transparentnosti javne uprave, što doprinosi postizanju nacionalnih razvojnih ciljeva i prioriteta, kao i međunarodno dogovorenih razvojnih ciljeva.

U Adis Abeba Akcionaloj agendi o finansiranju razvoja, podržanoj Rezolucijom Generalne skupštine UN-a 69/313 iz 2015. godine, države članice obavezuju se na jačanje nacionalnih kontrolnih mehanizama, kao što su vrhovne revizijske institucije, i na podsticanje mobilizacije i efektivnog korištenja domaćih javnih resursa.

Ovo obećanje proizilazi iz jasnog priznanja u Rezoluciji 69/228 o ulozi VRI u podsticanju odgovornosti vlada u korištenju resursa i njihovog učinka u postizanju razvojnih ciljeva. Kako bi se osiguralo da su VRI u stanju da ostvare ovu težnju, dokument potiče države članice da posvete dužnu pažnju nezavisnosti i izgradnji kapaciteta VRI, u skladu s njihovim nacionalnim institucionalnim strukturama.

Svjesni da nezavisnost treba ostati sveobuhvatni cilj svih VRI, rezolucije također uzimaju u obzir i ohrabruju države članice da primjenjuju, u skladu sa svojim nacionalnim institucionalnim strukturama, Limsku deklaraciju o smjernicama za pravila revizije iz 1977. i Meksičku deklaraciju o nezavisnosti vrhovnih revizionih institucija iz 2007. godine, koja slijedi:

Sa XIX kongresa Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) održanog u Meksiku:

- uzimajući u obzir činjenicu da organizovano i efikasno korištenje javnih sredstava predstavlja jedan od osnovnih preduslova za propisno upravljanje javnim finansijama, te efikasnost odluka nadležnih vlasti;
- uzimajući u obzir da INTOSAI-P 1 Limska deklaracija o smjernicama za pravila revizije navodi da vrhovne revizijske institucije svoje zadatke mogu izvršavati jedino ako su nezavisne od tijela koje revidiraju i zaštićene od vanjskih uticaja;
- uzimajući u obzir da je za postizanje ovog cilja za zdravu demokratiju od vitalnog značaja da svaka zemlja ima VRI čija je nezavisnost zagarantovana zakonom;
- uzimajući u obzir da je Limskom deklaracijom prepoznato da državne institucije ne mogu biti apsolutno nezavisne, u njoj se nadalje navodi da bi VRI trebale imati funkcionalnu i organizacionu nezavisnost potrebnu za provođenje svog mandata;
- uzimajući u obzir da primjenom principa nezavisnosti VRI nezavisnost mogu postići različitim sredstvima, korištenjem različitih mehanizama za osiguranje nezavisnosti;
- s obzirom na to da odredbe koje se odnose na primjenu služe kako bi se principi ilustrovali, kao takve se smatraju idealom nezavisne VRI. S obzirom na to da nijedna VRI trenutno ne ispunjava sve, odnosno svaku od ovih odredbi, u smjernicama u dodatku prezentuju se i drugi dobri primjeri iz prakse za postizanje nezavisnosti;

» ODLUČUJE:

usvojiti, objaviti i distribuirati dokument pod nazivom „Meksička deklaracija o nezavisnosti vrhovnih revizijskih institucija“.

OPĆE ODREDBE

Vrhovne revizijske institucije prihvataju osam ključnih principa koji proizlaze iz Limske deklaracije i odluka usvojenih na XVII kongresu INTOSAI-ja (u Seulu, Koreja) kao osnovne preduslove za dobro funkcionisanje revizije javnog sektora.

PRINCIP 1

Postojanje odgovarajućeg i djelujućeg ustavnog/zakonskog okvira te stvarna – de facto primjena odredbi ovog okvira

Potrebna je legislativa kojom se detaljno definiše nezavisnost VRI.

PRINCIP 2

Nezavisnost rukovodilaca VRI i njenih članova (za institucije kolegijalnog tipa), uključujući i sigurnost njihovih pozicija i imunitet koji se odnosi na normalno vršenje i ispunjavanje njihovih dužnosti

Nezavisnost rukovodilaca VRI i njenih članova (za institucije kolegijalnog tipa), uključujući i sigurnost njihovih pozicija i imunitet koji se odnosi na normalno vršenje i ispunjavanje njihovih dužnosti i penzionisanje rukovodilaca VRI i članova institucija kolegijalnog tipa koji se:

- imenuju, ponovo imenuju i razrješuju dužnosti kroz proces kojim se osigurava njihova nezavisnost od izvršne vlasti (vidjeti ISSAI – GUID 9030 Smjernice i dobra praksa za nezavisnost VRI);
- osiguravaju imenovanja na dovoljno duge i fiksirane periode, čime im se omogućuje da svoj mandat ispunjavaju bez straha od odmazde;
- štite imunitetom od bilo kakve vrste krivičnog gonjenja za bilo koji čin, prošli ili sadašnji, koji nastaje kao rezultat normalnog izvršavanja njihovih dužnosti, kako već određeni slučaj nalaže.

PRINCIP 3

Dovoljno širok mandat te puna sloboda u vršenju funkcije VRI

VRI trebaju biti ovlaštene da revidiraju:

- korištenje javnog novca, resursa ili sredstava primalaca ili korisnika, bez obzira na njihovu zakonsku prirodu;
- prikupljanje prihoda koji pripadaju vladi ili javnim tijelima;
- zakonitost i pravilnost vladinih ili računa javnih tijela;
- kvalitet finansijskog upravljanja i izvještavanja;
- ekonomičnost, efikasnost i efektivnost poslovanja vlade ili javnih tijela.

Osim kada to od njih konkretno zahtijeva zakon, VRI ne revidiraju politike vlade ili javnih tijela, već se ograničavaju na reviziju njihovog provođenja.

VRI poštuju zakone koje je usvojila zakonodavna vlast, a koji se na njih odnose, ali ne podliježu usmjeravanju ili miješanju zakonodavne ili izvršne vlasti u:

- izboru predmeta revizije;
- planiranju, programiranju, provođenju, izvještavanju i praćenju rezultata svojih revizija;
- organizovanju i upravljanju svojim radom;
- primjeni svojih odluka u slučaju kada primjena sankcija predstavlja dio njihovog mandata.

VRI ne trebaju ni na koji način biti uključene, niti se smatrati uključenim u upravljanje subjektima revizije.

VRI trebaju osigurati da njihovo osoblje ne razvije prebliske veze sa subjektima revizije kako bi zadržale objektivnost, te kako bi ih se smatralo objektivnim.

VRI u ispunjavanju svojih dužnosti trebaju imati punu slobodu, sarađivati s vladama i javnim tijelima koja nastoje unaprijediti korištenje i upravljanje javnim sredstvima.

VRI trebaju primjenjivati odgovarajuće standarde revizije i standarde rada te etički kodeks, koji se zasnivaju na službenim dokumentima INTOSAI-ja, Međunarodnog saveza računovođa i drugih priznatih tijela zaduženih za utvrđivanje standarda.

VRI zakonodavnoj vlasti i drugim državnim tijelima – kako to zahtjeva ustav ili zakon – trebaju podnosi godišnji izvještaj o svojim aktivnostima, koji treba biti dostupan javnosti.

PRINCIP 4

Neograničen pristup informacijama

VRI trebaju imati adekvatna ovlaštenja za ostvarivanje pravovremenog, nesmetanog, direktnog i slobodnog pristupa svim neophodnim dokumentima i informacijama potrebnim za propisno ispunjavanje njihovih zakonskih obaveza.

PRINCIP 5

Prava i obaveza u pogledu izvještavanja o radu

VRI se ne mogu ograničavati u izvještavanju o rezultatima njihovog rada u reviziji. Trebaju biti zakonom obavezane da o rezultatima svog revizijskog rada izvještavaju barem jednom godišnje.

PRINCIP 6

Sloboda u odlučivanju o sadržaju i vremenu revizijskih izvještaja, te vremenu njihovog objavljivanja i distribuiranja

VRI su slobodne u odlučivanju o sadržaju svojih revizijskih izvještaja.

VRI su slobodne u davanju nalaza i preporuka u izvještajima o reviziji, uzimajući u obzir, ako je to primjereno, gledišta revidirane institucije.

Zakonski je određen minimum zahtjeva za izvještavanjem o reviziji VRI te su, gdje je to primjерено, definisana i konkretna pitanja koja bi trebala biti predmetom zvaničnog mišljenja ili potvrde o reviziji.

VRI su slobodne odlučivati o vremenu sačinjavanja svojih izvještaja o reviziji, osim u slučajevima kada su konkretni zahtjevi za izvještavanjem propisani zakonom.

VRI mogu udovoljiti posebnim zahtjevima za istragama ili revizijama koje uputi zakonodavna vlast kao cjelina, neki od njenih odbora/komisija ili vlada.

VRI su slobodne objavljivati i distribuirati svoje izvještaje nakon što su oni formalno predstavljeni ili dostavljeni nadležnim vlastima – kako je to propisano zakonom.

PRINCIP 7

Postojanje efektivnih mehanizama za praćenje ispunjavanja preporuka koje daju VRI

VRI svoje izvještaje podnose zakonodavnoj vlasti, nekom od njenih odbora/komisija ili pak upravnom odboru subjekta, na razmatranje i praćenje realizacije konkretnih preporuka za provođenje korektivnih mjera.

VRI imaju i vlastiti interni sistem praćenja kojim se osigurava da revidirani subjekti na odgovarajući način i propisno odgovore na nalaze i preporuke VRI, kao i one koje utvrdi zakonodavna vlast, neki od njenih odbora/komisija ili upravni odbor revidiranog subjekta.

VRI svoje izvještaje o praćenju realizacije dostavljaju zakonodavnoj vlasti, nekom od njenih odbora/komisija ili pak upravnom odboru subjekta, na razmatranje i preduzimanje mjera, čak i u slučajevima kada VRI imaju vlastita zakonska ovlaštenja za praćenje realizacije i sankcionisanje.

PRINCIP 8

Finansijska i upravljačka/upravna autonomija i raspoloživost odgovarajućih ljudskih, materijalnih i finansijskih resursa

VRI trebaju imati na raspolaganju neophodne i razumne ljudske, materijalne i finansijske resurse – izvršna vlast ne treba imati kontrolu nad ili usmjeravati pristup ovim resursima. VRI upravljaju vlastitim budžetom i na odgovarajući ga način raspoređuju.

Zakonodavna vlast, ili neki od njenih odbora/komisija, odgovorna je za osiguravanje odgovarajućih resursa potrebnih za ispunjavanje mandata VRI.

VRI imaju pravo da se direktno obrate zakonodavnoj vlasti ako su resursi koji su im osigurani nedovoljni za ispunjavanje njihovog mandata.